

POSTANOWIENIE

3 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 3 lipca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku [...] Wyższego Seminarium Duchownego
w G.

z udziałem E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na skutek skargi kasacyjnej [...] Wyższego Seminarium Duchownego w G.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu
z 24 kwietnia 2023 r., II Ca 37/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 25 czerwca 2019 r. Sąd Rejonowy w Gnieźnie ustanowił służebność przesyłu na rzecz uczestnika E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., zasądził od uczestnika E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. na rzecz [...] Wyższego Seminarium Duchownego w G. kwotę 38 825,00 zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, oddalił wniosek w pozostałym zakresie oraz orzekł o kosztach postępowania sądowego.

Postanowieniem z 24 kwietnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalił wniosek oraz orzekł o kosztach postępowania sądowego.

Wnioskodawca zaskarżył powyższe orzeczenie skargą kasacyjną. Skarżący jako podstawę wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. W uzasadnieniu skarżący podniósł, że Sąd drugiej instancji nie dokonał analizy przeniesienia posiadania urządzeń przesyłowych, przebiegających przez działkę, objętą wnioskiem, ani też nie przeprowadził dowodów wskazanych przez wnioskodawcę dla obalenia domniemania dobrej wiary uczestnika postępowania jako przesłanki do zasiedzenia służebności przesyłu. W ocenie skarżącego, dowody zgromadzone w sprawie wyraźnie wskazują na istnienie złej wiary uczestnika postępowania.

Ponadto skarga jest oczywiście uzasadniona, gdyż nie rozstrzygnięto w II instancji o istotnej kwestii postawionej przez wnioskodawcę. Ocena dobrej wiary i przyjęcie zarzutu zasiedzenia służebności przesyłu przez uczestnika postępowania godzi w prawa wnioskodawcy i nie reguluje stanu prawnego urządzeń przesyłowych uczestnika posadowionych na nieruchomości wnioskodawcy.

W odpowiedzi na skargę, uczestnik postępowania wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania oraz zapewnieniu jednolitości orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny.

W przepisach kodeksu postępowania cywilnego skarga kasacyjna została ukształtowana jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę

interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Jednakże w treści skargi kasacyjnej nie zostało sformułowane żadne zagadnienie prawne. Wobec powyższego Sąd Najwyższy rozważył wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wyłącznie w zakresie sformułowanej w uzasadnieniu wniosku przesłanki oczywistej zasadności skargi.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane przypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika, a więc kiedy wyrok bez wątpienia może być uznany za niezgodny z prawem. Konieczne byłoby zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 1 marca 2002 r., I PKN 34/01; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, z 26 października 2022 r., I CSK 3332/22, z 29 stycznia 2021 r., I CSK 491/20).

Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2022 r., I CSK 5140/22 i powołane tam orzecznictwo).

W sprawie niniejszej wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie sprowadza się wyłącznie do polemiki i kwestionowania ustaleń faktycznych, poczynionych przez Sąd drugiej instancji oraz podważania oceny materiału dowodowego. Skarżący, uzasadniając przyczynę przedsądu, skoncentrował się wyłącznie na powtórzeniu własnych twierdzeń, opierających się na odmiennej ocenie dowodów niż dokonana przez Sądy meriti. Skarżący dokonał kreacji stanu faktycznego sprawy odmiennego, niż wynikający z ustaleń sądów powszechnych. Ponadto we wniosku zarzucono brak uwzględnienia wniosków, kontestując równocześnie ocenę zgromadzonego materiału dowodowego dokonaną przez Sądy oraz wskazując, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika jednoznacznie korzystna dla niego konkluzja.

W myśl art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Z uwagi na ograniczenia wynikające z powołanego przepisu, oczywista zasadność skargi kasacyjnej nie może być oparta na kwestionowaniu ustaleń faktycznych i oceny dowodów, dokonanych przez sądy powszechne. Zakazu tego nie można obejść przez sformułowanie zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20 i z 11 lutego 2021 r., IV CSK 217/20).

Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprowadzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że

obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów.

Oznacza to, że spór o ocenę poszczególnych dowodów i ustalenie stanu faktycznego nie może być przenoszony do postępowania przed Sądem Najwyższym, który - zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. - jest związany ustaleniami faktycznymi, stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Podsumowując, w okolicznościach sprawy niniejszej sprawy nie stwierdzono kwalifikowanego naruszenia prawa, uzasadniającego ze względów publicznoprawnych przyjęcie skargi do rozpoznania. Sąd Najwyższy na etapie badania wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie analizuje przy tym podstaw skargi kasacyjnej ani ich uzasadnienia, stanowią one bowiem odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3, art. 99 k.p.c. w związku z § 5 pkt 3, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[SOP]

[ał]